Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телефон УНС: BErgen 4-1010

РІК LX. Ч. 220. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го СЕРПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 220. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 21, 1952. VOL. LX.

ДЕФІЦИТ ЗМЕНШЕНИЙ НА ЧОТИРИ БІЛЬЙОНИ

Вашингтон. — Президент Труман переробив бюджет на 1953 рік і проголосив, що федеральний дефіцит на поточний скарбовий рік, що скінчиться 30 червня 1953 р., дійде до висоти $10,300,000,000, замість $14,400,000,000 як було передбачено в посланні 21 січня. Це значить, що дефіцит буде зменшений на $4,100,000,000. У півричних розчисленнях президент передбачує зменшення прибутків на $2,300,000,000, а зменшення видатків на $6,400,000,000. Одначе з нагоди перерібки бюджету, президент видав таку осторогу: Хоч дефіцит в бюджеті буде менший, ніж передбачувано в січні, то довг, від якого ми платимо відсотки, буде вищий в перших місяцях року. Це сталося наслідок різниці в часі, в якому скарб затягає нові позички і нагромаджує фонди на заплату відсотків від деяких найновіших обліґацій з 1953 р. Теж відсотки на деякі бонди, такі напр. як щадничі бонди, вищі ніж можна було передбачити.

Зіставлення довгів виявляє, що 30 червня 1952 р. довги Америки досягли висоности $259,105,000,000, а до 30 червня 1953 р. вони мали б зрости до $267,505,000,000. У січні поточного року зріст довгів до кінця бюджетового року був передбачений до висоти $274,922,000,000. Зменшення прибутків президент скидає на зменшення прямих податків від корпорацій, які дадуть менше коло $3,000,000,000, а зате зростуть прибутки з податків від поодиноких осіб на якого пів більйона. Нова переоцінка передбачує загальний прибуток з податків на 1953 рік на 10 відсотків вищий ніж у скарбовім 1952 р. Загальний прибуток з податків від корпорацій передбачений тепер на $24,800,000, а від одиниць на $33,500,000,000. Тому, що Конгрес обтяв $6,900,000,000 з пропонованих президентом видатків, які мали виносити в бюджеті $86,000,000,000, президент подає до прилюдного відома зниження видатків на поодинокі потреби і подрібно вичисляє ці зменшення.

Ловет дораджує освідомлення свого наступника про Пентаґон

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт А. Ф. Ловет, який наперед заповів уступлення з свого посту після осінніх виборів, вийшов з думкою, щоб новий секретар оборони дістав інструкції про все, що діється у Пентаґоні, заки обійме нове становище. Ловет виявив цю справу на пресовій конференції, покінчаючи на свій досвід наперед як заступник секретаря, а опісля як секретар оборони. Він твердить, що кожен новий секретар повинен знати наперед ці справи, заки перебере відвідальність. Ловет уже давно передумав цю справу і згадував про це в Білому Домі. Як знавець відноси у Пентаґоні, Ловет розуміє суперництво одиниць і груп в секретаріяті оборони, де примішені три ділянки цієї праці, а саме секретаріят армії, фльоти і повітряних сил, а тепер приходить ще окрема секція морської піхоти. Всі вони мають право до приділу фондів для їхніх ділянок і над цим часто ці труднощі, на що треба спеціяльного зазнайомлення з положенням і самі теоретичні вісті про це не вистачають, думає Ловет.

Відкликали промову Стівенсона в Кассон, Мінн.

Міноква, у стейті Вісконсін. — Сюди приїхав губ. Адлей Е. Стівенсон на короткий відпочинок і підготову до передвиборчої компанії, а його повідомлено, що він не може промовляти на пописі плуґатирів у Кассон, в стейті Міннесота, де він мав виголосити свою промову 6 вересня, негайно після промови ген. Айзенгавера. Комітет, що підготовляв цей попис, згодився був на промову Стівенсона того самого дня, коли промовлятиме Айзенгавер, як кажуть, під умовою, що запрошений уже давніше генерал на це згодиться. Айзенгавер мав заявити, що Стівенсон повинен промовляти іншого дня, отже комітет заоферував йому день 5 вересня. Стівенсон заявив, що в тому дні має промовляти в іншому місці і тому його промова в Кассон відпаде. Теж не прийде туди жаден інший з провідних демократів.

Друкування конґресових промов коштує $3,000,000

Вашингтон. — Друкування промов, виголошених у 82 Конґресі, що саме роз'їхався на вакації, коштувало податковців $3,059,915, як про це сповіщає останнє видання Конґресового Рекорду. Рекорд за останню сесію охопив 35,990 сторінок, що коштують по $85. Сенатори забрали 1,648 годин і 10 мінут часу на виголошування своїх промов, упродовж 287 днів, у яких відбувалися сенатські засідання. Члени Палати Репрезентатів забрали загалом 1,162 годин і 15 мінут часу впродовж 274 днів своїх нарад.

АЙЗЕНГАВЕР БУДЕ МАТИ СВОЮ КВАРТИРУ В НЮ ЙОРКУ І В ВАШИНГТОНІ

Ню Йорк. — Від неділі виборча квартира ген. Двайта Д. Айзенгавера, як републиканського кандидата на президента, буде перенесена з Денверу, в Колорадо, до готелю Коммодор при Лексінгтон евеню і 42 вулиці в Ню Йорку щонайменше на три тижні. Урядовці зі штабу Айзенгавера ще не знають скільки кімнат вони займуть у цьому готелі, одначе це буде вирішене в дорозі з Денверу, звідки виїздить генерал на конвенцію Американського Леґіону, що почнеться в понеділок. Передбачується, що потрібно буде зайняти велику частину поверху, який має сто кімнат. Артур Г. Ванденберґ, асистент ген. Айзенгавера заявив, що нюйоркська квартира не буде головна, бо ще буде встановлена друга в Вашингтоні, а теж і залишиться частина штабу в Денвері, звідки сам генерал буде керувати кампанією. З Денверу подають до відома що Айзенгавер видав спеціяльний заклик до жінок, взиваючи їх ставати на республіканців, щоб „спинити параліч ідей американізму в часі, коли в Америці поширюються інші „ізми". Він теж призначив чотирьох своїх прихильників для ведення справ у квартирі в Вашингтоні. Керівником її буде губ. Шерман Адамс з Ню Гемшир, теперішній голова його особистого політичного штабу.

ПРЕЗ. ТРУМАН ДІСТАВ ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДЕЙ БОЖИХ

Президент Труман не скриває свого вдоволення, як представники братерського ордену „Іґлс" (орлі), його голова — Френсис Шредер (справа) та Артур Шмідт (посередині) — вручають йому в Білому Домі в подарунку перґамін з Десяти Заповідями Божими. Орден видав Заповіді багатомільйоновим тиражем і задумує поширити їх по цілій країні та в той спосіб причиниться до піднесення моралі.

Департамент стейту про „робітничий рай"

Вашингтон. — Слідкуючи безупину за вістями про „робітничий рай" в Совєтах, поширюваними большевицькими аґенціями закордоном, департамент стейту оприлюднює свої спостереження про справжнє положення робітника в Совєтах під теперішню пору. Найновіший приклад — це родина бюрового працівника з трьох осіб: чоловіка, жінки й дитини. Засаднича платня робітника в Совєтах виносить 800 рублів місячно, одначе бюровий робітник дістає додаток висотою половини платні; отже разом платня працівника дістає 1,200 рублів місячно. З того йому відтягають при виплаті 200 рублів на податки й на урядові позички. З решти він платить 60 рублів за мешкання, 9 за газ, 10-12 за електрику, 25 за приватний телефон, якого він потребує. Для зрозуміння треба згадати, що 60 рублів за мешкання дає робітникові право тільки до одної і пів кімнати в спільнім мешканні з двома іншими родинами. Кухня спільна для всіх трьох родин, які разом мають 14 осіб в трьох з половиною кімнат. Коли відтягнути згадані видатки і до того ще 30 рублів на підземку місячно, такому робітникові залишається 800 рублів на прожиток і одяг. Коли заплатить за харчі, на одяг не залишається нічого. Кошти прожитку такі: 3 рублі за літру молока, 32 р. за кілограм масла, 24 за кг. вепровини або риби. Щоб з'ясувати, що це значить в ціні праці, то треба дати 4 з половиною годин праці в заміну за один фунт масла, (в Західній Німеччині 2 години, в ЗДА пів години); 9 мінут праці в Москві, треба дати, щоб заробити на фунт баранини (в Західній Европі й Америці вистачає 2—5 мінут); на фунт хліба треба працювати в Москві 14 мінут (всюди інакше в Европі й Америці 10 мін.). На фунт вепровини треба в Совєтах працювати двічі тільки що в інших краях і т. п. Дуже знамені податки для нижчої робітничої кляси рівні до якоїсь висоти. Вище платні урядовці й фахівці належать до упривілейованої кляси і не платять жадних податків. Тому Совєти надаються знаменито для мільйонерів...

Американський громадянин був сім років в сов. концтаборі в Німеччині

Берлін. — В Західному Берліні зголосився вчора Чарлз А. Нобел, натуралізований американський громадянин німецького роду, якого большевики перетримали сім років в концентраційному таборі в Східній Німеччині. Нобел приїхав до Америки в 1920 р. та мав в Дітройті своє підприємство, але в 1939 році, за порадою лікаря, поїхав на короткий побут до Німеччини і там захопила його війна. Негайно після приходу большевиків в 1945 році його, разом з жінкою, затримано і опісля його самого інтерновано в совєтському концентраційному таборі в різних місцевостях, з того два роки в Бухенвальді, де большевики перебрали в спадщині від нацистів ославлений табір смерти. Щойно в липні цього року його звільнено і він тепер робить заходи на виїзд до Злучених Держав де перебуває його син, ветеран американської авіяції.

Англійський амбасадор бачив канал Волга-Дон

Москва. — Англійський амбасадор сер Олівер Д. Ф. Гаскуан відбув десятиденну подорож по Україні і Грузії та першим із чужинців - некомуністів бачив новий канал — Волга—Дон. Він два дні плив цим каналом, від Сталінграду над Волгою до Калачі над Доном. Амбасадор плив пароплавом „Некрасов" і бачив усі тринадцять шлюз під час їхньої праці. Амбасадор називає канал Волга—Дон великим підприємством, що працює при помочі електрики. Перед в'їздом до каналу стоїть статуя Сталіна на 30 до 40 стіп заввишки і її видно з пробосвища під Сталінґрадом.

Шведська преса проти охорони панни Труман

Стокгольм, Швеція. Шведська преса виступає проти того, що з донькою президента Трумана ходять усюди три озброєні американські особисті вартівники. Найбільший шведський часопис „Афтонбладет" пише, що „панна Труман не виставлена на небезпеку в Стокгольмі". Далі часопис нарікає, що особиста охорона не дозволяє проходити шведам тими місцями, де „панні Труман подобається бути в дану хвилину". Міністерство закордонних справ досліджує справу, на якій основі американська охорона має право носити зброю, бо в Швеції навіть поліція традиційно повинна служби без зброї.

ПОСАДНИК МІСТА ШІКАҐО ПРОГОЛОСИВ ОФІЦІЯЛЬНО „УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ"

Шікаґо, 20. серпня. — Адв. Роман І. Смук, голова Комітету „Українського Дня" в Шікаґо, телеграфічно повідомляє, що посадник міста Шікаґо, достойний Мартін Г. Кеннелі, проголосив офіціяльно неділю 24-го серпня „Українським Днем" в місті Шікаґо, закликаючи до масової участи в ньому місцеве населення. В проклямації Мейора з цього приводу дослівно сказано:

„Тому, що більше ніж 60,000 шікаґовчан є українського роду і походження, і тому що вже впродовж майже одного сторіччя наші громадяни українського походження дали основний вклад в громадське, культурне, соціяльне і господарське життя нашої громади, і тому що тисячі наших громадян українського походження зберуться в неділю 24-го серпня, щоб вшанувати мільйони своїх земляків, які віддали своє життя в боротьбі проти комунізму, тому, я Мартін Г. Кеннелі, мейор міста Шікаґо, оцим призначую неділю 24-го серпня 1952 року як Український День в Шікаґо, і роблячи це, прохаю можливо найповнішої участи нашого громадянства в святкуванні цеї знаменної нагоди. Дано цього дня 15-го серпня Року Божого 1952. Мартін Г. Кеннелі, Мейор."

Рівночасно повідомляють, що підготовка „Українського Дня" який відбудеться в Ривервю Парку, вже завершується та заповідається як імпозантна політична маніфестація та громадська імпреза. В політичні програмі Дня є маніфестація в користь визволення України, протест проти поповнюваного Москвою народобивства в Україні та інших окупованих нею країнах, домагання розчленування совєтсько-російської імперії та створення суверенних держав з поневолених Москвою народів. З промовами під час маніфестації виступлять, м. ін. сенатор Дірксен і конґресмени Шіґен та Сіґріст, а від українців, крім місцевих промовців, голова УНСоюзу Дмитро Галичин та правний дорадник УККомітету адв. Михайло Пізнак. В програмі Дня є теж мистецька частина, включно з концертом, танцями та мистецькою виставою.

Аліянтський представник все ще не тратить надії на мир в Кореї

Токіо. — В понеділок аліянтські і комуністичні військові представники відновили в Панмунджом свої наради в справі перемир'я в Кореї, але тільки на те, щоб після гострої виміни слів впродовж одної години, знову перервати і відложити дальші розмови. Бриґ. Фрете, голова аліянтської делеґації ген. Вільям Гаррісон після того заявив кореспондентам, що він все ще не тратить надії, що переговори в Панмунджом можуть закінчитися успішно та призвести до перемир'я. Ген. Гаррісон виразно натякнув, що доля дальших переговорів та миру або війни в Кореї може бути вирішена на теперішніх совєтсько-китайських нарадах в Москві, додаючи рівночасно, що він „не прикладає жадної окремої уваги до нічого з того, що комуністи роблять, бо тут ніколи ніхто не може сказати що є дійсністю, а що пропаґандою." Ген. Гаррісон теж вважає, що в теперішніх торгах в Панмунджом комуністам не так залежить на полонених чи на інших конкретних здобутках, як радше на престижові. На закінчення ген. Гаррісон заявив кореспондентам: „Найважливіша справа в переговорах з комуністами це те, щоб ви завжди слідили і ніколи не забували, що ви маєте до діла зі звичайними злочинцями". — Тимчасом, аліянтське систематичне бомбардування воєнних баз в Північній Кореї вже мусіло таки добре дошкулити комуністам, які після скинення аліянтськими суперфортецями 140 тон бомб на комуністичну фабрику амуніції біля манджурського кордону, проголосили через радіо „заклик до народів світу", домагаючись „припинення цих варварських бомбардувань". Командування аліянтської армії наперед проголосило — які міста воно вважає за воєнні бази та попередило цивільне населення, що і міста будуть бомбардовані.

Японія одна з головних проблем на конференції в Москві

Москва. — Після передвчорашніх формальних прийнять великої комуно-китайської делеґації в Москві, вчора вже мали початися ділові наради між цими представниками двох найбільших баз світового комунізму. Хоча з цих нарад не проголошується жадних повідомлень, як теж не допускається закордонної преси, проте в місцевих дипломатичних колах вважають, що одним з перших і найголовніших предметів нарад буде — проблема Японії, яка має мировий договір із заходом та поступово входить в західну оборонну систему. Тут теж вважають, що в найближчих днях комуно-китайська делеґація прийме Сталін і — правдоподібно він теж братиме участь в деяких фазах нарад. Крім Японії та цілої низки справ, що відносяться до совєтсько-китайських стосунків, на порядку нарад — як здогадуються — є теж проблема війни в Кореї та перегляд загального положення в світі і дальшої комуністичної тактики у відношенні до Заходу.

Англійська юнія проти підвишки платень

Лондон. — Англійський консервативний уряд дістав підтримку в змаганні втримати дотеперішні робітничі платні від провідників робітничої юнії, що є найбільшою в Англії і нараховує 8 мільйонів членів. Ця юнія називається „Трейд Юніон Конґрес" і вона має відбувати річні збори найближчого місяця. Вона видала книгу на 244 ст., в якій уміщені підготовчі матеріяли до конвенції. Провідники юнії заявляють, що підвишка робітничих платень потягне за собою зріст коштів продукції, а це спричинить підвишку товарів і унеможливить вивіз англійських товарів закордон. Без експорту обнизиться б життєва стопа англійського робітництва. В той спосіб юнійні провідники підтримують консервативного міністра фінансів, який ще в місяці травні з цієї самої причини, висловився проти підвишки платень у хвилині, коли одночасно не можна збільшити продукцію. Але юнія підкреслює, що не сміють зростати ціни на товари щоденної потреби та взиває уряд і все громадянство, щоб ділилися тягарем відбудовництва за відбудову країни. Юнія накликує до стійкости цін та до рівноваги в господарському житті держави.

Король Іраку в Дітройті

Дітройт. — Король Іраку Файзаль II оглянув промислове місто Дітройт й околиці, бувши гостем концерну Форда. Король проїхався у новому танку „Т—48" на досвідних теренах у Лайвонії, Міш. 17-літній король виявив велике зацікавлення подробицями продукції моторів та непересічне знання сучасної техніки. Генрі Форд II підніс королеві оздобну босву рушницю, виготовлену в Ланкастері, Па у 1830 році, що зберігалась в родинній колекції Фордів. З Дітройту король від'їхав до Шікаґо.

ВІЙСЬКО ПРИПИНИЛО БІЙКУ МІЖ КОМУНІСТАМИ І НАЦІОНАЛІСТАМИ В ТЕГЕРАНІ

Тегеран, Іран. — Відділи іранської армії, які після сутічок на вулицях міста під час урядової кризи в дні 21-го липня були відкликані з Тегерану, вернулись вчора ввечорі назад до цієї столиці, щоб припинити вуличні бійки між комуністами і націоналістами. Під час цих заворушень будинок, де була приміщена головна квартира комуністичної партії Тудег та який комуністи називали „будинком миру", був підпалений і згорів. Вісім осіб було серйозно поранених і комуністи набили одного поліцая, а одного вояка проколено ножем в живіт і йому загрожує смерть. Так само підпалено редакцію та приміщення комуністичної газети „Бессой Аянде". Вояки були створили кордон навколо підпалених будинків та не допустили до поширення пожежі. Найбільше активности в поборюванні комуністів виявила націоналістична група Сумка, яку вважається неофашистівською. Члени цієї групи попідпалювали комуністичні будинки та впродовж 20 хвилин потрапили здержати поліцію і недопустити її до будинків, аж доки ті не згоріли. Щойно спільними газами поліцистів розігнати цих запеклих ворогів комунізму. Удари та бійки між комуністами і націоналістами на вулицях Тегерану ведуться від деякого часу і вчора вони вже набрали характеру „малої громадянської війни". Директор тегеранської поліції зголосив прем'єрові Моссадекові свою резиґнацію, мотивуючи її тим, що він вже не може вдержати мир і порядок в місті з тими поліційними силами, які він має тепер до розпорядимости. Разом з групою Сумка комуністів громили теж націоналісти т. зв. пан-іранської групи. У висліді тих заворушень заподіяно містові багато шкоди, а велика частина магазинів і підприємств були закриті. Під час заворушень був легко скалічений теж один американський сержант з американської військової місії, що в тому часі переїжджав своїм „джіпом" вулицею, на якій бились націоналісти з комуністами. Прем'єр Моссадек не прийняв резиґнації директора поліції, натомість уповноважив його покликати на допомогу військові частини. Кілька днів раніше націоналістичні демонстранти вдерлися до приміщень т. зв. совєтсько-іранської пропаґандивної централі та здемолювали її, що викликало гострий дипломатичний протест з боку Совєтського Союзу. Тепер комуністи і націоналісти „мобілізують свої сили" та намагаються одні одних виперти з вулиць міста. Хоча поліція і військо припинили вчорашні бійки, проте положення все ще дуже напружене і загрозливе.

Аліянтська фльота не буде маневрувати по Балтику

Осльо, Норвеґія. — Британський адмірал сер Патрик Бринд, командант аліянтських збройних сил північного простору, заявив вчора, що американські кораблі та літаки під час великих воєнних вправ для „оборони" Скандинавії в наступному місяці, будуть здержуватись від Балтійського моря. В маневрах братимуть участь воєнні кораблі Злучених Держав, Британії, Канади, Норвеґії і Данії. Совєтська преса виступила проти тих маневрів, називаючи їх „провокацією проти Совєтського Союзу" та „новим доказом аґресивних замірів" західних держав.

Чеський комуніст головним змовником проти режиму

Відень. — Чехословацький комуністичний уряд оповістив, що бувший заступник генерального секретаря Комуністичної партії Рудольфа Сланського — Беджіх Геміндер був головним змовником, щоб повалити уряд президента Готвалда. Треба додати, що Геміндер аж до вересня минулого року був головною особою в Празі і його вважали за найвищого слугу Кремлю в Чехословаччині. Його вичистили в вересні минулого року, а в грудні його арештували разом з Р. Сланським. Орган комуністичної чеської молоді „Млада Фронта" гостро виступає проти Геміндера, згадуючи його прізвище після десятимісячної мовчанки. Москва вживав в крайнах сателітів тих самих метод, якими послугувалася в нищенні українців вже від 30 років.

ЗАХІДНІ ВЕЛИКОДЕРЖАВИ НАМАГАЮТЬСЯ ПОГОДИТИ ЮГОСЛАВІЮ З ІТАЛІЄЮ

Білгород, Югославія. — Уряди трьох західних великодержав: Злучених Держав Америки, Британії і Франції, почали спільні і зосереджені зусилля, щоб довести до зближення між Югославією та Італією — повідомляють з поінформованих джерел. Взаємини між цими двома країнами в останніх місяцях постійно погіршуються на тлі непорозумінь щодо Трієсту, і в останньому часі почали виявлятися симптоми одвертої ворожнечі. У зв'язку з цим американський, французький і британський амбасадори в столиці Югославії відвідали вчора маршала Тіта в його літній резиденції на острові Бріоні на Адріятику та мали з'ясувати йому важливість і необхідність полішення югославсько-італійських відносин в інтересі обидвох країн та загального миру і його збереження. Підкреслюється, що західні амбасадори не видвигали жадних конкретних пропозицій ані компромісів, як теж не сказали нічого такого, що могло б означати їхній натиск на Югославію, тільки — пропонували своє посередництво. Розмови мали дружній характер і в них взяли участь теж деякі інші члени югославського уряду і дипломати, — зокрема познайомлені з проблемою Трієсту. Після розмов американський і британський амбасадори не вернулись до Білгороду, але поїхали до Трієсту, що з черги викликало всілякі здогади та припущення. При цій нагоді західні великодержави, зокрема — Злучені Держави Америки, що дають головну допомогу Югославії та які разом з Італією творять Атлантійський Пакт, зацікавлені в наладнанні приязних стосунків між Югославією та Італією, вважаючи це необхідною передумовою для оборони обидвох країн.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАРАДИ В МОСКВІ

Загальна міжнародна увага знову скерована на Москву, де почалися наради між представниками червоного Китаю і Совєтського Союзу, тих двох найбільших бастіонів світового комунізму. Велику комуно-китайську делеґацію, зложену з політичних, господарських і військових спеціялістів, очолює прем'єр і міністер закордонних справ в одній особі, Чоу Ен-ляї. Їх привітали в Москві та беруть участь в нарадах В. Молотов, А. І. Мікоян та маршал Булганін, отже теж спеціялісти в політиці, торгівлі та військових справах.

З приїздом до Москви, голова комуно-китайської делеґації заявив, що ціллю його приїзду є закріплення совєтсько-китайських політичних, господарських та військових зв'язків. Московське радіо окремо повідомило, що ціллю того приїзду є комуно-китайське бажання дістати від Совєтського Союзу більше ніж передбачених договором з 1950-го року 300,000,000 долярів кредитів. Але нова комуно-китайська місія в Москві має дещо іншу оцінку в поінформованих західних дипломатичних колах.

Насамперед звертається увагу, що розмови в Москві аж ніяк не можна вважати за розмови між двома рівними партнерами. Китай, хоч велика і могутня країна, є сьогодні совєтським сателітом не менше, ніж ними є Польща, Румунія чи інша східно-европейська країна. Тому теж комуно-китайська делеґація приїхала до Москви не так в цілях переговорів, як радше з метою вислухати побажань, якщо не доручень Кремля.

Із совєтського та взагалі комуністичного боку наголошується господарську сторінку теперішньої конференції в Москві. На Заході, натомість, цю проблему вважають за найменш важливу. Причина цілком проста. Совєтський Союз сам потребує господарської допомоги і він сам має величезні господарські недостачі, отже його спроможності допомогти фінансово і господарсько величезному Китаєві є дуже обмежені. Крім того, в інтересі червоної Москви навряд чи лежить могутній і незалежний від неї Китай, без огляду на те, якою краскою він помальований.

Чого ж тоді очікує Захід від теперішньої конференції в Москві? Тут насамперед пригадується подібна совєтсько-китайська конференції в тій же Москві в 1950-му році, в якій взяв участь „сам" червоний „вождь" Китаю Мао. Кілька місяців після тої конференції наступила комуністична аґресія на Корею та всі її величезні і далекойдучі міжнародні наслідки. Від того часу положення в світі багато в дечому змінилося. Корейська війна напевно не дала ані Москві, ані її китайському сателітові сподіваних наслідків. Тимчасом Японія заключила із Заходом мировий договір, здобула знову свою суверенність та поступово включається в західний оборонний бльок. Зайшли величезні зміни теж в Европі і теж не на совєтську користь. Західний оборонний союз з кожним днем консолідується і закріплюється в усіх кінцях світу, західна стратеґія холодної війни вдаряє з щораз більшою силою в совєтську залізну заслону і час цілком працює в користь західних демократій. Такої ситуації і такого розвитку не може ані припинити, ані змінити жадна „співпраця" не тільки китайського, але й всіх інших сателітів з Москви.

З цього можна б і поробити деякі висновки відносно китайсько-совєтської конференції в Москві. Її головною причиною є не пропаґована „співпраця", але насамперед банкротство зв'язуваних з Китаєм попередніх плянів Москви, в роді аґресії на Корею. Так само наслідки тої конференції напевно не будуть проголошені в забріханих кінцевих повідомленнях Москви з таких імпрез, але виявляться щойно за деякий час, найбільш правдоподібно у формі якоїсь нової аґресії. В кожному разі, які б наслідки цеї нової змови й не були, Захід взагалі, а Америка закрема, цілком певно буде на них приготована і їх відповідно зустріне.

Микола Кокольський

ВІДІГРІТА СТАРА БРЕХНЯ

Трублять большевицькі труби на тривогу. На Кореї Америка веде бактеріологічну війну. Розсипає скрізь бактерії пошесних недуг, винищує жінок, дітей, старців. Ось, мовляв, до чого докотився загнилий, капіталістичний світ, як низько впала його мораль. А решти додумайтеся! Світ, що допускається таких злочинів, належить знищити, а на його місці побудувати новий лад і нову, большевицьку мораль.

Каже староримська приповідка: Відважно кидайте калюмнії, а все щось із цього прилипне. І це є основна засада забріханої, большевицької пропаганди. Вож їхній крик про бактеріологічну війну в Кореї це ніщо інше, а велика брехня, придумана чекістським генієм. В додатку це стара брехня, тільки відогріта у кремлівській кухні. „Таваріщі" послугувалися нею і давніше, як і безліччю всяких інших наклепів. І були серед них і такі „генії", що відкривали „контрреволюційні організації", які збирали тифозні воші, та випускали їх у міських театрах, поширюючи в цей спосіб тиф („тифоїдні бандити").

Немає сумніву, що на корейській землі, виголодженій і знищеній затяжною війною, смерть збирає обильне жниво. Бо війна це не тільки змагання умундированих людей на полях бою. Війна це пошесті і голод і матеріяльна і духова руїна. Ці нещастя лягають важким тягарем на цілі покоління. Що пошесні недуги товаришать кожній війні, це справа ясна і зрозуміла для кожної людини, обзнайомленої із засадами гігієни. Велике скупчення людської маси на малих просторах, трудноші в удержанні хочби примітивної чистоти, слаба відпорність організму в наслідок невідповідного відживлення, брак ліків та лікарської опіки, це все ідеальні умови для поширення різних пошестей, що забирають далеко більше людських жертв, як умундирований косар. Ще свіжо нам у пам'яті 1919 рік, перехід стотисячної, Галицької Армії через Збруч, побідні бої з большевицькою навалою і похід на Київ. І не перемогли українського воїна ні червоні маршали, ні на переміну білі генерали. Поконав його тиф, що ширився як пожар у лісовій гущі, в тодішніх крайньо невідрадних відносинах розшастаного громадянською війною українського запілля. Бактерії стали большевикам союзником у їхній війні з українським самостійником. Бактерії закликали вони на підмогу в боротьбі з власними громадянами. Сьогодні вони знову закликають ці ж бактерії на союзника в їхній ідеологічній війні з тією силою, що загамувала большевицький похід на підбій світу.

Ціль отієї аж надто яркої, большевицької брехні цілком ясна. Коли кремлівські змовники плянували напад на південну Корею, вони не сподівалися серйозного опору, а були переконані, що в їхні руки впаде добича так легко, як свого часу прибалтійські держави, як західньо-українські землі. А відомо, що враз із їдою прибуває апетит. Та в своїх розрахунках большевики завелися. Розбишацький напад кремлівських служак збудив совість вільного світу і він виступив зі зброєю в руці на загрожений відтинок. Війна ведеться вже третій рік і несе зі собою знищення, холод і голод, недуги, терпіння і смерть. У битої нещастям людини будиться гірка зневіра в тих „геніяльних вождів", що стягнули стільки горя на нещасну країну, отвираються очі на забріханість цілої большевицької системи. А від зневіри вже тільки один крок до реакції, яка може прибрати форми не надто приємні для большевицького гайвороння. І тому червоні брехуни застосували знову тактику — обернути кота догори хвостом, та й закричати на всі заставки про капіталістичну аґресію, про розсівання пільних шкідників та про бактерії, якими капіталістичний світ хоче вигубити борців за комуністичну ідею.

Тільки ці всі большевицькі брехні вже нікого не зможуть обманути. Не обмануть їхні лицемірні запевнення про миролюбність, ні хвалькуваті слова про великі досягнення „в країні перемігшого соціялізму"; про „щасливе, заможне, культурне життя", ні переконування про великі вольності, ні оплески на честь „найбільшого генія світу" і т. д. Іржа з'їла залізну занавісу і крізь отвори продирається безперервно нага, зацькована правда. Хоч як топтав чекіст цю правду, хоч розстрілював її та виголоджував мільйонами, хоч замикав її за колючим дротом концентраційних таборів, він не знищив її.

І немає сили, яка знищила б правду. Бо правда це велика ідея, до якої прямує незламний людський дух. І віримо, що у великій хвилині змагання за людину правда переможе та розвіє увесь чад брехні. Якже ж марно виглядатимуть, на тлі історії, всі нікчемні кремлівські служаки, що розсідають вигідно-спокійно за столом, здалека від сталінського „союзника" і зраджують правду, та й брешуть поряд із кремлівськими брехунами.

Іван Кедрин

Польська квадратура кола

І. Перевірка політичного русофільства

У польському політичному світі від довшого часу, від якої осени мин. року, можна помічати цікаві політичні настрої. Можна б назвати їх пручанням політичної думки поміж давнім примітивізмом, в якому вона заскорузла силою нещасної традиції чи силою привички, та поміж вимогами, що їх силоміць накидає сучасна сувора дійсність. Традиція, навичка й інерція кажуть далі тупцювати на максималізмі, що в політичній практиці диктує оборону кордонів Одра-Ніса на заході та боротьбу за кордони з ризького миру на сході. Очевидно, що забувати зовсім про те, хто тепер володіє в Польщі і що сталося з Польщею в 1939 році, також не можна, отож не можна завертати до тих блаженних років післяверсайської Польщі, коли від міністра до звичайного обивателя всі поляки потішали себе, що мають чейже з Совєтами (Росією) „пакт неаґресії", отже, що „ніяка небезпека від сходу не грозить", ба навіть абсурдом думати про неї. Сьогодні кожний поляк знає, що абсурдом є думати про згоду і злагоду з будь-якою Росією, як довго ця Росія буде велетнем, навіть не конче нинішньої подоби (з кордонами на Дунаю), але й хоч би з кордонами на Збручі. Тому поруч із гострим протинімецьким фронтом існує вже польський протисовєтський (протиросійський) фронт, а поруч із ним — дякуючи імперативному гаслові всього польського політичного світу „Львів і Вильно" — фронти протиукраїнський, протилитовський і протибілоруський. Тимчасом дійсність така, що 1) американська закордонна політика вибрала на свого амбасадора до Москви акуратно п. Кеннана, відомого звеличника політично-господарської „єдности" нинішньої Росії (хай і без сателітів, але з усіми царськими та большевицькими підбоями „лише" до 1939 р.), і ця політика як вогню боїться натяку на можливість воскресення держав, що вже існували на терені нинішньої СССР, та тільки в дорозі найдальшої концесії признає немосковським народам в СССР право самовизначення, вистерігаючись казати щобудь ближче про його практичну реалізацію. І 2) німецька політична потуга на очах зростає і сліпий бачить, що Захід, включно з Францією, йде і піде назустріч німецькій вимозі пересунути кордон Одри-Ніси далеко на схід. Таким чином польська політика стоїть фронтом сьогодні вже не тільки проти Німеччини, Росії, України, Білорусі й Литви, але, у практиці, мусить переборювати політичні погляди, Заходу, особливо Вашинґтону, не маючи в тому Заході союзника для своїх максималістичних плянів.

Ситуація поляків безумовно важка, неймовірно трудна. І всі прегарні вислови симпатії до Польщі і польського народу, що їх чулося з шікаґівських конвенцій обох американських політичних партій, не прояснюють ані трішки тієї ситуації в двох засадничих для Польщі точках: 1) що Польщі грозить втрата нинішніх відзисканих західніх земель і 2) що Польщі грозить існування на сході надалі єдино-неділимського велетня, тільки з перемальованою вивіскою. Але Польща має свою довгу історію, що в ній кров і сльози виписали вогненними літерами дві правди: 1) німецький „Дранг нах Остен" (гін на схід) не має стриму і це тільки питання часу, коли нова, велика і сильна Німеччина, без уваги на її режими, почне шукати собі далі на сході „Лєбенсравм", боротися за свій стан посідання у Кеніґсберґу (Королівець, нині совєтський), у Ґданьску, на Поморі чи — коли дозволить коньюнктура — і над Вислою і над Дніпром і Доном. Друга правда, криваво записана в історії Польщі, торкається Росії, таксамо без уваги на її режими, царський, большевицький чи демократичний: імперіялізм великої Росії не має також меж, і коли тільки прийде міжнародна коньюнктура для порозуміння з Німеччиною, то знову німецький і російський млинські камені торощитимуть Польщу. Коротко: поміж великою Німеччиною і великою Росією Польща встоятись не всилі, хоч би яка вона була „велика", як — здавалося — була нею в р.р. 1919-1939 з приналежністю до Малої Антанти та окремими союзами з Францією, Англією, Румунією, Мадярщиною, ну, й очевидно — Совєтською Росією.

І тому польські патріоти, бачучи грізну небезпеку на заході і сході, радісно підхоплюють всі ті явища, що вказують на протидію цим двом небезпекам, чи бодай одній із них. До таких явищ треба зарахувати завзятий і впертий фронт всього українського політичного світу проти збереження російської тюрми народів в будь-якому виданні. Постава українців здобуває собі в цьому пункті пошану навіть в американських чинників і тому не могла не звернути на себе пильної уваги поляків. Таким чином ми почули вперше від 1920-го року знову заяви польських політичних діячів із великими симпатіями для українських визвольних змагань. Конкретно, напр., ранньою весною ц. р. міністер польського екзильного уряду в Лондоні п. Соколовський виголосив експозе з виразними натяками симпатії під адресою українців. У дебаті, що її над отим експозе перевела Рада Народова в днях 22 і 29 березня ц. р., цілий ряд промовців заявився за концепцію розпаду єдиної неділимої Росії на національні держави, як єдиної реальної забезпеки Польщі перед дальшими її розподілами, започаткованими у 18 сторіччі. Зокрема цілий ряд членів Ради Народової заявлявся за т. зв. польсько-українським порозумінням. Це табір згаданого польського лондонського осередку, що його в Злучених Державах репрезентує б. польський амбасадор в Німеччині, тепер замешкалий у Вашинґтоні п. Ю. Ліпський, а піддержує група членів Ради Народової, що живе в ЗДА, і — від останньої своєї конвенції в Атлантик Сіті в травні ц. р. формально також американська Польонія (відповідник УКК). Другий польський еміґраційний центр, що складається з трьох політичних партій в ЗДА (Стронніцтво Людове, Ст. Міколайчик, Вл. Заремба й ін., Стронніцтво Праци К. Попєль, б. голова Нар. Партії Роботнічей і Стронніцтво Демократичне, п. Ольшевскі) та коротко відоме під назвою центру п. Міколайчика, давно займало розмірно найліберальніше становище до українських політичних аспірацій. Зокрема на „з'їзді людових діячів" у Шікаґо в днях 15 і 16 вересня мин. року, прийнято окрему постанову проти російського імперіялізму та за самостійність народів в СССР, „зокрема щодо українського й білоруського народів". Тільки третій польський політичний осередок, Польська Рада Політична в Парижі, що складається з ендецько-пепесівського (соціялістичного) союзу, найбільш здержлива, бо польська „народова демократія" перестала б бути собою і мусіла б виклясти Романа Дмовського, що завжди є її катихизмом, коли б позбулася свого політичного русофільства й україножерства, — а польські соціялісти завжди, поза фразами в святочні нагоди, тяглися у відношенні до українців у хвості ендецької політики (їх речником у Львові був пос. Гавзнер, що проголосив в листопаді 1918 року пропам'ятні слова: „Тильком дроґом мєча ..." — тільки мечем ...).

Але як виглядає цей другий бік медалі ніби польського політичного протверезіння, відвороту від концепції орієнтації на велику Росію та зрозуміння, що польським союзником стає — чи може стати — Україна?

Намагання червоних розбити Червоний Хрест

Цими днями канадійці мали прекрасну нагоду обсервувати комуністів при роботі і то на відтинку, що є їхньою спеціяльністю, а саме — бачили, як комуністи грубо саботували працю людей доброї волі, застосовуючи брехню, наклепи, непристойну поведінку чи врешті сам крик. Всі ці засоби застосовано на форумі 18-ої Міжнародної Конференції Червоного Хреста, яка закінчилася в перших днях серпня ц. р. в Торонті.

Совєтський бльок виявив скрайню ворожість супроти Міжнародного Комітету Червоного Хреста. Російська делеґація, підтримана своїми сателітами, виступила з наклепницькими обвинуваченнями на адресу цієї славної у світі групи швайцарців, які здобули собі за 100 років у всіх війнах вдячність людства, і назвала їх сторонничою, політичною і не-міжнародною групою.

Все таки, треба ствердити, що ця конференція Червоного Хреста мала ще й „другу сторону медалі", тобто не тільки була сценою для попису совєтської і сателітських делеґацій у зриванні праці людей доброї волі, але й теж пробила чималу роботу та виявила, яку сильну підтримку вільних народів має Міжнародний Комітет Червоного Хреста. Об'єктивні обсерватори були обурені цькуванням, наклепами і безперервними обвинуваченнями червоних делеґацій, а водночас відчували, що така саботажна акція червоних делеґацій не може не на мить притьмити гуманітарної праці Червоного Хреста.

В тій конференції, яку скликують що чотири роки, взяли участь 450 делеґацій, що репрезентували 71 країну, тобто більше країн, як їх є в Об'єднаних Націях. В дискусіях брали участь представники і червоного Китаю і Китайської Республіки (національний Китай), Північної та Південної Кореї, як теж Західньої Німеччини. На знак протесту проти допущення делеґації комуністичного Китаю, китайська національна делеґація (від китайців під проводом ген. Чай-Кай шека) покинула залю конференції в ході нарад.

Вже від самого початку конференції було видно, що росіяни намагатимуться розбити праці Інтернаціонального Комітету та підірвати його авторитет, а червоні китайці будуть повторювати свої витерті фрази про мнимі звірства вояків ОН у Кореї. Згодом справді посипалися такі обвинувачення як „винищування военнополонених американцями" та „ведення бактеріологічної війни в Кореї". Росіяни й червоні китайці очевидно знаходили похопливу підтримку з боку своїх сателітів: Північної Кореї, Румунії, Чехословаччини, Мадярщини, Польщі, Білорусі й України. Обсерватори завважили, що делеґати совєтської України тільки повторювали буквально те, що сказали делеґати Росії та червоного Китаю. Коли ж приходилось голосувати, то їхні очі були безперервно вп'ялені в російських делеґатів, аби могти негайно встати або непорушно сидіти одночасно з росіянами — не скоріше й не пізніше.

Повторюючи свої порожні обвинувачення, росіяни й червоні китайці постійно відмовлялися визнати Міжнародний Комітет Червоного Хреста за безсторонній розслідувальний комітет. А якраз тепер Міжнародний Комітет ЧХ подав до відома, що комуністична північна Корея постійно не погоджувалась на те, щоб Комітет Червоного Хреста прослідив на місці речеві докази про „ведення бактеріологічної війни в Кореї". З другого боку Ліга Організації Червоного Хреста повідомила учасників конференції, що її багатократні спроби наладнати допомогову акцію для Північної Кореї розбилися тільки тому, що представники Ліги не могли ніяк встановити контакту з північно-корейськими урядовими чинниками. Без уваги на приявність північно-корейської делеґації в конференційній залі, Ліга і тут не могла здійснити свого задуму, бо комуністична корейська делеґація не бажала собі розмов на цю тему.

Не зважаючи на часті й грубі совєтські спроби зірвати конференцію, її переведено успішно й згідно з пляном. В той спосіб закрито з позитивним вислідом ще один чотирилітній період праці в користь людства.

„Канадійська Сцена"

ТЕСЛЯРІ З СТАНИСЛАВІВЩИНИ БУДУЮТЬ ЗЕРНОСХОВИЩА НА МИКОЛАЇВЩИНІ

„Між пшеничними ланами двох бригад, де буде тік, керівники колхоза подякували переселенцям з Долинського району, Станиславівської области, теслярам Василю Уросу, Степанові Поповичеві та іншим за майстерно збудований критий тік, розміром 57х7.5 метрів, де вміститься 5-6 тисяч центнерів пшениці. На випадок можливих дощів у липні правління колхоза ухвалило швидкісною методою спорудити ще один критий тік. І він вже готовий до приймання зерна. („Рад. Укр." 11 липня).

Іван Смолій

БУДІВНИЧИЙ СОНЯШНОГО ПРОСПЕКТУ

(Оповідання)

(5)

У декілька тижнів пізніше післанець з двору приніс до нас листа. Вийшов батько, але післанець шукав мене. Мені доручено листа. Я пізнав почерк твого батька і здригнувся. Мене зовуть? Чого? Це було саме по нашій останній зустрічі, недоладній та зворушливій, коли я тільки зміг побачити тебе на доріжці і не дійшов до тебе. Ти подала знак — схрещені руки — наш умовний знак про небезпеку. Хтось надходив, хтось мабуть слідкував.

Зараз треба буде зустрінутися віч-на-віч з твоїм батьком. Я відчитав листа. Мене запрошувано зайти в двір. Якщо можу, то зараз.

Я йшов, роздумуючи, що почати, коли твій батько заговорить просто про все. Але він привітав мене усміхнений, жартівливий, навіть приязний, з тією чарівною манерою людини, що знає собі ціну і другого цінує.

— Вітаю, пані інженере. Пробачте, що турбую вас несподівано, але я запросив вас до нас. Тут мої знайомі сусіди ... Така товариська зустріч. Проходьте далі. Почувайтеся свобідно. Ваша присутність тут бажана. Прошу...

Оце вперше довелося мені бути офіційним гостем у твоєму домі, між вибагливим товариством. Я доглянув і тебе в гурті молодих панів та ще більше зніяковів, розгубився. Тут видалася ти мені далекою, чужою. Кожний ступінь лискучого паркету, дорогих килимів, посланих у підніжжя ніби віддаляв тебе в недосяжне, вибаглива мебель ставала на моїй дорозі непрохідним бар'єром. Я вітався механічно, зустрічаючи незнайомі обличчя незугарною усмішкою. Аж біля тебе обличчя стали знайомі.

— Моя донька Марія — промовив твій батько офіціяльно. — А це пан Яків і пан Сальмон.

Я вітався з тобою сполохано. Сальмон і Яків товаришили тобі. Кістлява рука Якова здавила мою якось надзвичайно дружньо, аж я ніби протверезів по зустрічі з десятком незнайомих людей і глянув на нього допитливо.

— Дуже радий, що ви прийшли — сказав він.

— Це все його ідея — завважив недбало Сальмон. — Він закоханий у вас майже небезпечно. Каже, що з вас небуденний шахіст. Небуденний. То ж ми раді б бачити ваше мистецтво.

Я зрозумів тепер усе. Вони намовили твого батька послати по мене, щоб тут я розважав їх. Може дещо пристойніша функція, як бути цькувачем звірини для розбавлених вельмож на полюванні, але все ж однаково принизлива. Іменно цього бажав собі пан Сальмон. Але Яків? Яка його ціль? Адже він видався мені досі приятелем, може єдиною в тому гурті приязною людиною. Я пам'ятав ще його недавню оборону.

— Не хвилюйтеся і не відмовляйтеся, пане інженере — промовив Яків. — Розвага розвагою. Ну, й сам пан Сальмон любить шахи немало. Він же член столичного клюбу шахістів, не в одному турнірі виходив переможцем. Інтересно, коли тепер заграєте, зміряєте сили. А наша чарівна панна Марія увінчає побідника лавровим вінком — вклонився він тоді манірно.

Я мабуть покрився рум'янцем від цього несподіваного і простого визначення відношення між мною і паном Сальмоном. Мені здавалося, що всі звернули очі на мене. Але розваги було багато; ті поринули у гру в карти, ті скупчилися біля роялю, звідки полинули звуки бурхливого шопенівського полонеза. Нікому ніби й не було діла до нашого гурту. І Ромен, що підійшов привітатися зі мною, щез у гурті молодих дам у суміжних залях.

— Дякую за честь — промовив я — але я ніколи не вважав себе знаменитим шахістом і не смію міряти сил з учасниками столичних турнірів. Сили такі нерівні, що партія буде зовсім неінтересна.

Я говорив щиро, з переконанням, бо справді шахи це був для мене не спорт, не щоденна розвага, а рідкий люксус, на який не ставало часу за наукою і ділами. Тільки в перші студентські роки захопився я по-молодечому тією грою. Мені ворожили великі успіхи, але я кинув усе, бо це, хоч інтересна гра, але тільки розвага, а я прагнув діла.

Пан Сальмон важив мабуть мою щиру заяву. Мені видалося, що досі він був теж збентежений несподіваною ситуацією, яку створив Яків. Він може рад був заграти партію та без такого помпатичного вступу. Але тепер, по моїй заяві, його впевненість зросла. Йому видалося, що я злякався і уступаю.

— Нічого, нічого, — промовив він. — Заграємо. Мені дуже інтересно. Бувають справді вроджені шахісти-таланти оттакі з простолюддя. Не знає гаразд, як фіґуру в руки взяти, а теорії й історії шахового мистецтва і не нюхав, але сядеш з ним грати, тоді дійсно небезпечно і ... інтересно.

— Ну, пан інженер Зубер уже теорії й історії добре нюхнув — сміявся пан Яків, бачучи моє хвилювання. — Але навіщо, панове, стільки балачок? Розважимося на весело. Правда, панно Маріє? Ось вам столик. Прошу. Панно Маріє, киньте жереб, чорні, білі. Чорні, — білі.

І так ти кинула наш жереб. З твоєї дрібної руки, що простяглася до мене, підніс я схвильовано білого пішака. Ми засіли до гри. У мене було бажання чим швидше закінчити те все з будь-яким вислідом. Мене не лякала програ, мені хотілося вирватися тільки з цього оточення на простір, на самоту. Бо у цей вечір зрозумів я ще чіткіше, якими безнадійними і наївними мої пляни, наші розмови під час крадених зустрічей. Тут була ти далека і недосяжна. Вродлива і чарівна, предмет захоплення всього товариства. Тут була ти дивно чужа для мене. Досі не обдарила мене ні одним інтимним поглядом, ніби боялася признатися до мене і не хотілося вірити, що це ти говорила зворушливі слова про рівність людей, про велич любови, що всесильна як смерть.

Яків, ніби радий, що дав нам заняття, повів тебе від нас, ось перейшли ви на другу залю, закружляли під звуки вальчика, віддалилися.

Я грав без пляну, неуважно. Пан Сальмон похилився над столиком увесь зайнятий грою, а мій зір мимоволі відривався від фіґур, зупинявся на його худих, плеканих руках, що тремтіли легко, ніби щоб ще збільшити гру світла розкішного самоцвіту на його руці. Чорний фрак загострював обриси його рамен, штивний нагрудник білів у контрасті до одягу, прикрашений пестрим метеликом. На щоках Сальмона видніли червоні п'ятна, що не щезали ніколи. Він облизував часто згорілі уста, зрогчуючи їх, а вони згоряли знову, набіраючи фіолетного відтінку.

Мої думки пливли своїм руслом. Я думав про гуляще Сальмонове життя. Саме недавно негодував на нього мій батько, що як кожний почне так нищити ліси, то скоро всі гори опустіють. Його батьки згинули трагічно в війну. Малолітній Сальмон став багатим спадкоємцем. Він мало дбав про господарку. Коли вже перебрав у свої руки, він став продавати шматками землю зголоднілим селянам. Землі було багато, але Сальмон змінив плян. Мабуть жаль стало майна. Він почав продавати ліси. Щоразу відвідували його гендлярі, списували контракт, закипала лісорубка. Сальмон виїздив у столицю, кидався на газардові гри, програвав все і вертався додому.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

В СПРАВІ КОНСОЛІДАЦІЇ

Вельмишановний Редакторе:

В інтерв'ю з членом проводу Українських Націоналістів п. інж. Осипом Бойдуником, яке оповіщене у Вашому цінному органі „Свобода" із 1-го серпня 1952, міститься багато цінних вияснень про політичну біографію інж. Бойдуника, про історію діяльности ОУН та про становище цього політичного угрупування до різних українських політичних справ.

Проте, у відповідях, які дав інж. Бойдуник представникові редакції „Свободи", знаходиться між іншим однобічне і при тому помилкове представлення історії української національно-політичної консолідації, яка остаточно була оформлена в реорганізації Державного Центру УНР та в створенні при ньому представницького органу, Української Національної Ради. Питання справжньої історії цієї консолідації, за якою поставився своєю повагою П'ятий Конгрес Американських Українців у своїй однодушній резолюції, має для всієї української громади важливе значення, бо тільки при знанні справжнього ходу консолідації в Европі може американсько - українське громадянство уявити собі свої завдання до цієї консолідації. Тому уважаю за свій громадський обв'язок спростувати тут неточність інж. О. Бойдуника, наводячи фактичний стан справи.

В згаданому інтерв'ю інж. О. Бойдуник заявляє між іншим таке:

„Пройшовши різні ієрархічні степені, в УВО — ОУН, сьогодні я є членом Проводу Українських Націоналістів, а взявши активну участь у консолідаційній акції, яку **в 1945 році заініціював Голова ПУН полк. Андрій Мельник**, і в реорганізації Державного Центру УНР, **яка увінчалась успішним створенням Української Національної Ради,** став я з рамени ОУН Заступником Голови УНРади" (Підкреслення мої).

А дальше знаходиться ще раз повторене те саме твердження:

„...ПУН — ОУН ініціювали консолідацію, про що вже була згадка..."

У протилежності до того твердження інж. Бойдуника сьогодні, стоїть офіційне ствердження ОУН під проводом Андрія Мельника в книжці з червня 1947 під заголовком „Внутрішня українська політика Організації Українських Націоналістів", де на стороні 47 оповідається по свіжій пам'яті, бо всього по півтора роках, історія консолідаційних заходів ОУН під проводом полк. Андрія Мельника зовсім інакше. Згідно з фактами, в цій офіційній заяві політичного угрупування ОУН кажеться виразно, що „відбута... в серпні 1945 р. конференція представників діючих політичних чинників... **не дала бажаних вислідів.**"

Про ніяку іншу ініціятиву голови ОУН Андрія Мельника цей офіційний звіт не згадує нічого, бо її не було. Як нову ініціятиву консолідації згаданий звіт ОУН наводить конференцію щойно з 12-го березня 1946, яка відбулася одначе **за почином і під головуванням президента Комітету Українців Канади о. д-ра Василя Кушніра** під час його побуту в Европі і щойно ця конференція увінчалася успіхом, бо довела до основання Координаційного Українського Комітету в Европі, до якого вступили були всі українські політичні групи. Отже головна заслуга в тому, що 12-го березня 1946 прийшло до першого ступня консолідації в Европі, належиться виключно президентові К. У. К. о. д-рові Василеві Кушнірові. Цей факт виразно підкреслює комунікат Координаційного Українського Комітету (ч. 1) на другій стороні, де заслугу в ініціятиві і в успіхові приписується о. д-рові Кушнірові.

Разом з тим є фактом, що ОУН, чи пак його представник на цій конференції, 12. березня 1956 (був ним саме інж. О. Бойдуник) не представив ніякого свого проєкту для форми майбутньої консолідації чи порозуміння політичних угрупувань, ані проєкту основних принципів, які повинні визнавати ці угрупування у своїй консолідованій діяльності. Цей проєкт представив іменем угрупування українських радикалів делеґат на цій конференції д-р М. Стахів, а підтримав цей проєкт відразу д-р Панас Феденко від угрупування соціял - демократів. (Згадати треба мимоходом, що оба ці угрупування належали разом з УПСР до Союзу Українських Соціялістів, головою якого був тоді проф. Ісаак Мазепа. Конференція з 12. березня прийняла в цілості проєкт організації Координаційного Українського Комітету і основні принципи його діяльности, як його предложив д-р М. Стахів, при чому лише представники ОУН під проводом С. Бандери підняли деякі застереження проти згаданих основних принципів.

Спроба консолідації, яку пропонувала ОУН в році 1945-тім в місяці серпні, навіть не могла мати ніяких успіхів, бо тоді ОУН під проводом Андрія Мельника стояла ще під обов'язуючою політичною програмою ОУН, ухваленою в серпні 1939 Другим Великим Збором ОУН. Ця програма зривала зовсім із продовжуванням традиції Української Народної Республіки, бо в точці 6-тій вона приймила зовсім іншу форму української державности, а в точці 12-тій не визнавала свободи творення політичних організацій поза єдиною ОУН. Річ ясна, що доки ОУН мала цю обов'язуючу її програму, не могла вона знайти спільного ґрунту і спільної мови для утворення якоїсь форми консолідації з іншими українськими політичними організаціями, які визнавали свободу творення політичних партій всередині української нації. Тому саме ініціятива полк. Андрія Мельника, як голови ОУН, про яку згадує п. Осип Бойдуник, не могла в 1945-ому році увінчатися будь-яким успіхом. Це могло статися щойно тоді, коли б ОУН була вже тоді змінила свою програму, а не щойно на своєму Третьому Великому Зборі в 1947.

Як згадано, в 1947-ому р. відбувся Третій Великий Збір ОУН, який змінив дотеперішню програму ОУН з серпня 1939 року, а зокрема змінив вище згадані точки попередньої програми. Таким чином співпраця ліберально-демократичних та соціялістично-демократичних угрупувань стала легшою з ОУН та уможливила затіснення перших кроків консолідації з 12 березня 1946. Наслідком того Координаційний Український Комітет, до якого входили пізніше всі групи опріч ОУН під проводом С. Бандери, міг успішно причинятися до оздоровлення громадського життя. Крок за кроком співпраця ліберальних і соціялістичних угрупувань з ОУН в Координаційному Українському Комітеті наладнувалася успішніше, зокрема від тоді, коли літом 1946-го року ОУН під проводом С. Бандери виступила із Координаційного Українського Комітету. Успішна практика КУКомітету довела чинники Державного Центру УНР до переконання, що вже настиг час приступити до поглиблення консолідації та до реорганізації самого Державного Центру.

Ініціятиву до цього дав Президент А. Лівицький, скликавши окрему нараду представників демократичних груп і військових кол. Після наради, що відбулася з початком 1947-го року, Президент А. Лівицький уділив проф. І. Мазепі генеральну повновласть перевести переговори з окремими групами та в розумінні з ними виробити проєкт реорганізації Державного Центру УНР. Проф. І. Мазепа взявся за те діло етапами. Насамперед він переговорив про це питання з групами, що входили до Союзу Українських Соціялістів. Після того він попросив д-ра М. Стахова, щоб він виробив проєкт статуту Української Національної Ради, а сам у порозумінні з суддею Соловієм із УНДС виробив проєкт Тимчасового Закону про Реорганізацію Державного Центру УНР. Проф. Мазепа. маючи ці два проєкти, скликав тоді нараду самих демократичних угрупувань, щоб у тому вужчому колі узгіднити всі повищі питання. В нараді взяли участь представники УНДС, УНДО, Союзу Українських Соціялістів і УРДП. Нарада (проф. Мазепа, Феденко, д-р М. Стахів, суддя Соловій, д-р С. Витвицький. д-р С. Баран, згодом В. Мудрий, інж. І. Лучишин й ін.) прийняла оба проєкти з дрібними змінами. Після того щойно відбулася ширша нарада з участю також представників ОУН. Згодом, коли також ОУН прийняла основи обох проєктів, з доручення наради проф. Мазепа перевів переговори з СГД і ОУН під проводом Степана Бандери. Результати цих заходів Мазепи відомі: утворення Української Національної Ради і то на основі тих проєктів, які були узгіднені демократичними угрупуваннями з мінімальними змінами.

Як бачимо, то першу успішну консолідацію в формі Українського Координаційного Комітету заініціював виключно президент КУК о. д-р Василь Кушнір. Другий ступінь консолідації в формі реорганізації Державного Центру УНР і створення УНР і створення УНРади заініціював виключно сам Президент А. Лівицький, а на практиці великим трудом впродовж цілого року перевів цю ініціятиву проф. Ісаак Мазепа. Це не значить, що я тим хочу поменшити ролю ОУН чи кого іншого в тій справі. Кожна група мала свої заслуги в цій преважній справі. Але я уважав за свій обов'язок навести історичну справку про те все, щоб спростувати неточність п. інж. Осипа Бойдуника, який не взяв до уваги тих усіх фактів, які я навів вище, та щоб тим способом дати місце історичній правді.

Остап Павлів-Білозерський.

ВІД РЕДАКЦІЇ: В черговому числі „Свободи" будуть надруковані додаткові вияснення на цю тему від інж. Осипа Бойдуника, якому в цьому листі закидується неточність в його твердженнях в інтерв'ю.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

Шікаґо, Ілл.

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ В ШІКАҐО

Організаційно - Імпрезова Комісія Комітету Українського Дня, під керівництвом інж. Богдана Білинського, працює невтомно, щоб учасникам в „Українському Дні", що відбудеться 24 серпня 1952 в Ривервю Парку, дати якнайбільше приємностей.

Заанґажовано визначних співаків, як пані Плешкевичева; пані Опихана, п. Василя Мельничина і ін. Заанґажовано оркестри, на чолі з проф. Повалячеком, які виступатимуть так у мистецькій частині програми, як також гратимуть відтак до танцю. Пані Рома Дзюбинська пильно підготовляє наших найменших з Клюбу Української Молоді та з Пласту до танкових виступів. Пан Богдан Наконечний невпинно збирає експонати українського народного мистецтва, як також греси, для виставки. Григорій Масник підготовляє наших „Левів" до сімкового футбольного турніру (з Спартою, Швабен і польською дружиною Фалконс) так, щоб трофей Українського Народного Союзу був вручений д-ром Дмитром Галичином „Левам", як заслуженим переможцям.

Як бачимо, члени Комісії прикладають чимало зусиль для того, щоб „Український День" випав якнайкраще у різних відношеннях.

А від українського громадянства міста Шікаґо й околиці залежатиме, чи ці великі зусилля поодиноких людей підуть намарно, чи ні. Ми віримо в зрозуміння нашого патріотичного громадянства важливости цієї нашої імпрези! Ми віримо й у те, що кожний українець, що живе в Шікаґо й околиці хоче бодай раз у рік зустріти усіх своїх приятелів і давніх краян! Це найкраща нагода! Господарська Комісія, на чолі з п. Тарасом Шпікулою, подбала про пресмачний буфет, отже Вашу зустріч з старими краянами ще більше уприємнить Вам!

Дітройт, Міш.

Союзовець найменований до леґіслятури Мішіґену.

Українці та українки міста Дітройту можуть знову бути гордими. Оце сталась подія, що буде записана товстими буквами в історії нашої іміґрації, а головно, в історії нашого міста. Іван І. Бек, визначний український діяч, одержав номінацію на посла до леґіслятури стейту Мішіґен.

І хоча остаточне рішення прийде аж в місяці листопаді, коли відбудуться остаточні вибори, шанси нашого кандидата є дуже добрі. Перш усього український кандидат показав значну політичну силу та незвичайну популярність, здобуваючи приблизно 82,000 голосів та 10 місце з поміж 81 кандидатів, з котрих 21 було номінованих. Рівнож Дітройт вважається твердинею демократичної партії й хто одержить номінацію на демократичній листі звичайно має забезпечений вибір.

Не диво отже, що українці міста Дітройт а головно члени 75-го відділу УНС, горді з свого кандидата, але думки всіх звертаються на дату 4. листопада, на день остаточних виборів. Шириться думка між українськими провідниками та українським загалом, що треба створити великий політичний комітет та дати належну та об'єднану моральну поміч українському кандидатові.

Антін Микитюк.

Вийшов з в'язниці, кандидує на президента ЗДА

Стілакум, у стейті Вашинґтон. — Вінсент Галлінан, адвокат, що боронив комуніста Гері Бриджеса в процесі за кривоприсягу, вийшов з тутешньої федеральної тюрми, в якій відсидів біля п'ять місяців за непослух судові під час процесу. При виході зустріла його товпа прихильників числом коло 500 осіб, вітаючи його як кандидата на президента від Прогресивної партії. Кандидаткою на віцепрезидента проголосила партія негритянку Мрс. Чарлотту Басс. Коли Галлінан виходив з в'язниці музика заграла на його честь ірляндську колискову мелодію, а він виголосив промову, в якій заявив, що кандидує на становище президента під гаслом „Забратися з Кореї якстій!" З тюрми поїхав Галлінан до Сан Франсіско, де він має свою адвокатську канцелярію. У недавньоминулому кандидував з тюрми на президента Юджін В. Дебс, як кандидат Соціялістичної партії. Дебс сидів у тюрмі під замітом шпигунства в користь чужинної країни за часів президента Вилсона. — З Сан Франсіско звідомляють, що Галлінан, приїхавши домів, негайно зажадав від президента Трумана, щоб він присилав йому такі таємні звідомлення з стану американської політики, які дістає Стівенсон і Айзенгавер.

НОВИЙ ПОСОЛ ЗДА В АРҐЕНТІНІ.

Буенос Айрес. — Новий посол ЗДА в Арґентіні, Альберт Ф. Нуфер, вручив президентові держави Перонові свої вірчі грамоти. Після офіційної частини представлення, посол відбув з президентом довгу приватну розмову, що тривав шістдесят п'ять хвилин. Ця розмова провадилась удвічі довше від передбаченого часу для першої подібної розмови, бо дипломатичний протокол призначує на це всього тридцять хвилин. Зустріч президента з послом відбулася без урочистого церемоніялу, з огляду на національну жалобу після смерти дружини президента, Еви Перон.

Бен-Ґуріон за порозуміння з Єгиптом

Єрусалим. — Прем'єр Бен-Ґуріон у промові перед ізраїльським парляментом заявив, що Ізраїль не має жадної причини до непорозуміння з Єгиптом, і що співпраця Єгипту з Ізраїлем допоможе країні фараонів перемогти політичні і господарські трудноці. Прем'єр Бен-Ґуріон запросив Єгипет заключити мир з Ізраїлем. Проти цієї промови ізраїльського прем'єра протестували комуністичні посли, заявляючи, що Бен-Ґуріон бажає приступити до протисовєтського пакту з генералом Наґібом. Але Бен-Ґуріон заявив, що досі немає жадних виглядів на мир з арабськими державами, з якими війна закінчилася тільки перемир'ям. Відповідаючи на погрозу сирійського диктатора полковника Адеба Шішеклі, що Сирія вимаже Ізраїля з карти самостійних держав, Бен-Ґуріон заявив: „Дамаск не лежить дальше від Галилеї, як Галилея від Дамаску". Бен-Ґуріон використав заяву генерала Наґіба, що він був противником війни Єгипту з Ізраїлем 1948 року. Ізраїльський прем'єр покликувався і на те, що більшість членів Об'єднаних Націй бажають мира між Ізраїлем і арабськими країнами.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

Д-р Володимир Галан

ПЕРШІ ПЛАСТОВІ ВПРАВИ В КАРПАТАХ В 1912 Р.

(Сомин з-перед 40 років).

В недавно виданій історії українського пласту подано, що перший раз український пласт виступив публічно у здвизі у Львові 1914 року. Однак хочу подати, на основі власних споминів, що початків пласту в Галичині треба шукати ще до 1910 року, бо вже 1912 року відбулись перші вправи українських пластунів із цілої Галичини в Карпатах із виходом на шпиль Говерлі. В цих вправах брав і я участь і хочу про них дещо розказати.

Ще учнем Золочівської гімназії був я членом і провідником пластового гуртка. Гурток нараховував тоді поверх 60 юнаків, головно учнів вищих кляс гімназії.

Тодішній пласт мав у нас вигляд більше військової организації. Це — може — тому, що він тішився увагою деяких старшин-українців із Золочівської військової залоги, головно двох пізніших командантів Галицької Армії: генерала Мирона Тарнавського і тоді молодого поручника, потім начального вождя галицької Армії Стефанова. У великій потребі для нас — пластунів був старий магазинер 80. полку піхоти Чорний. Від нього діставали ми для наших вправ мапи, військові пляшки, шатра й інше потрібне нам військове добро, хоч і перестаріле, але для нас ужиточне.

Поручник Стефанів учив нас тереноэнавства з військових мап, а коли відкрились стрілецькі курси при 80. полку піхоти, кожний пластун був обов'язково учасником цього курсу, на якому інструктором був теж пор. Стефанів.

Пластовий гурток не міг існувати офіційно у польській гімназії й тому вправи відбували пластуни самі під опікою гімназійного катехита о. Громницького. Отець Громницький був уже в літах, та ще й хворий, і тому важко було йому відбувати з нами далекі мандрівки. Він, звичайно, йшов з нами через місто, а за містом присідався на горбі над книжкою, ждучи, аж ми повернемось із вправ. А наші вправи відбувались найчастіше на Козаковій Горі біля Сасова, а головно біля пам'ятника Маркіяна Шашкевича в Підлиссю. Це звичайно на Зелені Свята. Останні наші вправи відбулись в Підлиссю 1913 року на Зелені Свята і в них взяло участь понад 80 студентів. Старші продирались лісами через Сасів, згідно з витиченим „бойовим" маршрутом, молодшим треба було найняти підводу. Зустріч відбулась під Маркіяновим пам'ятником і її відсвятковано дефілядою пластунів. Дефіляді приглядались мешканці села, які потім запросили пластунів до себе в гостину та й гостили нас „чим хата багата", головно кислим молоком.

Найбільш відомі „постаті" між тодішніми нашими пластунами були син Івана Франка Тарас і пластун Чмола, пізніший полковник української армії. Вони „доставляли" нам всю літературу, вони давали вказівки як теж і вони були організаторами перших пластових вправ у карпатських лісах 1912 р.

Участь у цих пластових вправах у Карпатах зголосили пластові гуртки з різних частин Галичини. Усіх прибуло 30 пластунів на головну збірку на Головний Двірець у Львові, звідки — поділені на дві групи, — рушили ми в дальшу путь. Одна група прямувала до Станиславова, друга — під командою Чмоли до Коломиї. В станиславівській групі була теж одна дівчина, а саме потім відома О. Степанівна.

Я був у коломийській групі, яка мала перебратись із Коломиї через Рунгуру ня Жаб'я", звідтіль, злучившись із станиславівською групою — мала відбути спільну виправу на Гверлю.

Вже в Коломиї мали ми багато сміху і радости від коломийської залізниці. Вона їздила лише у погідні дні, та ще й серединою міста, де треба було машиністові раз-у-раз затримувати льокомотиву, щоб зійти і відігнати із дороги корову, чи свиню. Та крім сміху мали ми і зараз „проблему". Саме тоді вилляв Прут і „проблемою" стала переправа на той бік ріки. Якась жінка, побачивши нас, як заміряємо перебороти ріку, аж скрикнула: „Мій Боженьку, то вони хочуть бристи ріку!" Човна не було ніде і треба було нам скористатись із допомоги дебелего гуцула, який згодився перевести молодших, а старші його слідом брили самі. Так ми „взяли" Прут і згідно з нашим маршрутом зголосились на нічліг до місцевої школи. Вчитель прийняв нас радо і другого дня ранку — підкріплені — вирушили ми зі співом у похід.

Наша стратегія полягала в тому, щоби якнайскоріше дістатись до Жаб'я, де мав чекати на нас „провіянт" у виді консерв, випередити станиславівську групу і захопити її „в полон". Не буду описувати нашої дороги до Жаб'я, але скажу, що до цієї столиці Гуцульщини прибули ми босі, обдерті, голодні — подібно, як наполеонська армія з-під столиці Росії. Один із наших друзів втратив свої черевики, ще таки під час переправи через Прут (казали, що він післав свої черевики у Чорне море) і мусів парадувати у білих полотняних гімнастичних черевиках і в білих штанах, як справжній Наполеон. Його так і назвали Наполеоном і це ім'я носив він і потім, як старшина нашої армії (справжнє прізвище його було Козак).

Головну пригоду пережили ми в лісі біля Делятина, де — після зливного дощу — дістали ми наказ розгорнути табір. Ми викопали рови, розгорнули шатра, ба навіть настягали дров на ватру. Але дрова не думали навіть прийняти вогню, дощ не переставав лити і нашу ватру виповнили ми нашим голосним співом при акомпаніяменті „дзвонення" зубами. З того випадку ми всі прийняли — як доказ, — що після цілоденної зливи, не можна знайти сухого деревця на ватру.

Друга наша „пригода" була імпозантна. Це була зустріч з Іваном Франком. Ми маршували з Жаб'я до Криворівні, коли наші стежі донесли нам, що дорогою у підводі їде наш поет із сином. Ми стали на швидку руку „причепурюватись", випрямили наші плечі під наплечниками і — коли впав наказ: „Чета позір, в ліво глянь!" — ми струнко перейшли парадним кроком попри підводу, в якій сидів Франко — дивлячись з пошаною і любов'ю на того українського Мойсея, який — вже спаралізований — старався підняти руку, щоб нас поздоровити, усміхаючись.

Ми мали ще кілька днів вільних до зустрічі із станиславівською групою і тому порішили відвідати місця, описані у Франковій повісті „Захар Беркут". Ми подались на Буркут, але тут наша чутлива розвідка донесла, що гуцули кажуть, що якісь „холерники" заїхали на лісничівку. „Холерники" — це в гуцульській говірці „вакаційники", і ми зразу догадались, у чому діло. Ми пішли в погоню і гарної погідної ночі застукали цілий станиславівський відділ у стодолі из лісничівці. Наложили на них кару за „невиконаний обов'язок" і викинули їх серед ночі із стодоли, зайнявши їх теплі місця.

Другої днини ми разом — співаючи — вирушили до нашої спільної цілі: верхами через масивний хребет Попа Івана на шпиль карпатської цариці — Говерлі. На Говерлі ми святково запнули наш український прапор — напевно перший український пластовий прапор на цьому нашому шпилі. А два роки пізніше ми всі разом, із єдиною нашою подругою Степанівною, були в рядах українського війська, маючи нагоду виказати практично знання, набуте на пластових вправах і доказати те, про щи ми співали у пісні: ...а ми тую червону калину підіймемо, а ми нашу славну Україну розвеселимо..."

Може і нашим теперішним молодим пластунам дозволить доля, щоб вони від пластових вправ мали нагоду перейти до таких почесних і відповідальних завдань, як це було суджено пластунам, які здобули Говерлю у 1912 році.

Відкриті наради в справі авторського права

Женева. — Розпочалися наради світової конференції в справі авторських прав письменників, композиторів, малярів та інших творчих мистців. Головою нарад вибрали Плінія Боллу, голову швайцарської делеґації. Конференція нараджується над проєктом авторського права (copyright), яке буде хоронити авторські права у всіх країнах, та узгіднить розбіжні охорони авторських прав у різних державах. Проєкт нового авторського права дуже простий, він буде домагатися, щоб держави ратифікувати цей проєкт закону про охорону авторських прав на всі друковані твори, на яких буде дата видання та малий значок букви „C". Новий закон забезпечує також охорону періодичних видань, обкладинок та контролю над перекладами літературних творів.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 2898. „Медичне звільнення".

„Вонґ Тай", наказувала Мераля, „ти залишишся. Веди всіх геть, М'Люнґо, і бережи їх добре!"

„Д-р Вонґ Тай!", мимрив допитливо О'Рорке. „Мала пані наказала йому залишитися! Я цікавий, чому?"

М'Люнґа провадив їх далеко від палацу, через шляхопровід аж до широкого міського муру. Тарзан і Люкас тихенько разом балакали.